



SCIO

ZSV

**Březen II
2025**

Počet účastníků: 2369
Čistá úspěšnost: 44,1 %
Korig. úspěšnost: 44,5 %
Hrubá úspěšnost: 53,4 %
Průměrné skóre: 26,5
Medián skóre: 27,0

Počet úloh: 60
Max. možné skóre: 60,0
Max. dosažené skóre: 60,0
Min. možné skóre: -20,0
Min. dosažené skóre: -5,7
Směr. odchylka skóre: 9,7

1. Člověk a společnost

1.

Pokaždé, když se malý Albert dotkl milého bílého králíčka, Watson se zezadu přiblížil a uhořel do velkého gongu. Není překvapivé, že se Albert po čase tohoto zvířete začal bát a časem strach generalizoval, bál se pokaždé, když se střetl s něčím, co by jej v jistém ohledu připomínalo (chomáč vaty, lidské vlasy atd.).

Které z následujících tvrzení se představitel behaviorismu J. B. Watson uvedeným experimentem snažil dokázat?

- (A) Lidské emoce, a hlavně strach, jsou vrozené.
- (B) Malé děti se bojí hlasitých zvuků.
- (C) **Lidské emoce jsou z většiny naučené.**
- (D) Strach ze zvířat je typický jen pro raná vývojová období.

2.

Pan Rychlý se v práci dostal do konfliktu se svým nadřízeným a velmi se na něj rozzlobil. Svůj vztek však nechce dát najevo kvůli obavám z možných důsledků a tváří se i nadále přátelsky. O kterou z následujících forem chování se v případě pana Rychlého jedná?

- (A) **adaptivní chování**
- (B) bezděčné chování
- (C) expresivní chování
- (D) impulzivní chování

3.

Motivaci definujeme jako psychický proces, který má energetizující a dynamogenní funkci; zjednodušeně si lze motivaci představit jako hybnou sílu organismu. Základním stavebním kamenem motivace je potřeba. Existují různé teorie členění potřeb. Asi nejznámější klasifikaci potřeb vytvořil _____, který potřeby uspořádal do pyramidy mající pět pater. Na spodu pyramidy se nacházejí nejnižší potřeby, které nazval nedostatkové, sem patří fyziologické potřeby a potřeby bezpečí. O dvě patra výše najdeme vyšší potřeby, které se dělí na potřeby afilační a potřeby uznání. Vrchol pyramidy tvoří potřeby růstové, jako je například seberealizace.

Méně známé členění potřeb navrhl _____, americký psycholog, který působil na Harvardu a který rozlišil potřeby a tlaky. Potřeby rozdělil na viscerální, ty jsou vrozené a jsou předurčené našimi vnitřními orgány; psychogenní, které jsou získané a ovlivňují je vnější tlaky; a nakonec skryté. Tlaky rozdělil do dvou kategorií: alfa tlaky, které vyjadřují tlak pocházející z okolního světa a beta tlaky, které pocházejí z našeho subjektivního zpracování alfa tlaků.

Kterou z následujících dvojic autorů je zapotřebí doplnit ve správném pořadí na vynechaná místa tak, aby byl uvedený text napsán věcně správně?

- (A) Henry Murray, Abraham Maslow
- (B) Abraham Maslow, Carl Gustav Jung
- (C) **Abraham Maslow, Henry Murray**
- (D) Henry Murray, Raymond Cattell

4.

Nejde zde o to, jak dobře člověk dělá to, co dělá, ani o to, co dělá, nýbrž o celkový styl jeho prožívání a jednání, který ovšem úzce souvisí s emočním aspektem. Lze to vyjádřit tak, že _____ zahrnuje formální vlastnosti nezávislé na obsahu vědomí a osobních sklonech. Ve svých důsledcích tak samozřejmě vede k prožívání a jednání, které má vždy určitý obsah, může to však být obsah nejrůznější.

Kterou z následujících možností je nutno doplnit na vynechané místo v uvedeném textu, aby byl napsán věcně správně?

- (A) **temperament**
- (B) charakter
- (C) vůle
- (D) kognice

5.

Jak se nazývá proces, při kterém si člověk osvojuje společenské vědomí na základě obrazů a informací prezentovaných médii?

- (A) **socializace prostřednictvím médií**
- (B) mediální manipulace
- (C) mediální sugesce
- (D) mediální konzum

6.

Do které vývojové etapy spadá období psychosociálního moratoria, ve kterém se jedinec věnuje nalézání své osobní a profesní identity?

- (A) do senia
- (B) do střední dospělosti
- (C) do školního věku
- (D) **do adolescence**

7.

Která z následujících možností nejpřesněji odpovídá popisu osoby s poruchou osobnosti?

- (A) Pan Halíř má halucinace a bludy. Jeho myšlení i mluva působí zmateně. V práci se špatně soustředil a nakonec tam přestal docházet. Izoluje se i od svých přátel.
- (B) **Pan Pšenka se cítí být výjimečný. Zaměřuje se pouze na sebe, protože se domnívá, že je lepší než ostatní. Ostatní využívá pouze ke svému prospěchu. Často o sobě mluví a je citlivý na kritiku své osoby.**
- (C) Paní Potůčková dlouhodobě pociťuje špatnou náladu. Má zpomalené psychomotorické tempo a problémy s pamětí. Nemá dostatek vůle k tomu, aby chodila do práce nebo trávila čas se svými přáteli.
- (D) Paní Svobodová má panický strach z bakterií. Každý den se několikrát sprchuje, průměrně 4 hodiny denně se věnuje úklidu své domácnosti a odmítá se dotýkat cizích předmětů.

1. Člověk a společnost

8.

Který z následujících pojmů užívá sociologie pro skutečnost, že jedinci jsou rozřazeni do jednotlivých sociálních vrstev společnosti?

- (A) sociální mobilita
- (B) **sociální stratifikace**
- (C) sociální role
- (D) sociální nerovnost

9.

Které z následujících seskupení lidí označuje sociologie jako *sociální skupinu*?

- (A) lidé nakupující v supermarketu
- (B) lidé cestující v autobusu MHD
- (C) lidé hromadně přecházející křižovatkou
- (D) **lidé hlasující o lídrovi své politické strany**

10.

I zejdeme po jakéms tmavém šneku dolů, a aj, v té bráně veliká síň plná mladého lidu, a po pravé straně sedící zúřivý stařec a držící v ruce veliký měděný hrnec. I viděl sem, an k němu všickni od Brány života přicházející přistupovali, a každý do toho hrnce sáhna a cedulku s nějakým písmenkem vytáhna, hned do některé ulice města, jeden s radostí a výskáním běžel, jiný s zármutkem a stýskáním, kroutě se a ohlédaje, šel. (...) I přistoupím blíž a nahlédnu některým do těch cedulek a vidím, že tento vytáhl: Panuj, jiný: Oř, tento: Uč se, jiný: Kopej, tento: Sud, jiný: Bojuj etc. I dívím se, co to jest. Vševěd mi dí: „Tu se povolání a práce rozdělují, k čemuž se kdo v světě potřebovatí dání má. Ten pak správce nad losy slove Osud, od něhož každý do světa vcházející instrukci tím způsobem vzíti musí.“

Která z následujících možností nejlépe vystihuje, na základě jakého principu je ze sociologického hlediska v uvedeném textu určován sociální status jedince, který se váže na vylosované sociální role?

- (A) na základě ekonomického kapitálu
- (B) na základě osobních potřeb
- (C) **na základě askripce (připsáním)**
- (D) na základě prokázaných schopností

11.

Která z následujících situací **není** přechodovým rituálem?

- (A) promoce po získání bakalářského titulu
- (B) *baby shower* neboli setkání nastávající matky se svými přítelkyněmi, při kterém oslavují blížící se příchod potomka
- (C) **nedělní dopolední bohoslužba**
- (D) pohřeb prezidenta

12.

Dělníci v továrně FABRIKA, s. r. o., požadují po zaměstnavateli více přestávek na odpočinek, hygienu i jídlo. Ten je ale odmítá – zpomalilo by to výrobu. Dělníci proto zorganizují stávkou, která vyústí v propuštění jejích hlavních aktérů.

Tento příklad ukazuje konflikt mezi zájmy pracujících zaměstnanců a majiteli podniku včetně jejich snahy o dosažení odlišných cílů, což je typickým znakem konceptu, který rozpracoval Karl Marx.

O který Marxův koncept se v popsaném příkladu jedná?

- (A) o osvobození proletářů
- (B) o pravicový aktivismus
- (C) o mechanickou solidaritu
- (D) **o třídní boj**

13.

1) socioekonomický status rodiny	A) závislá proměnná
2) motivace a aspirace dítěte	B) nezávislá proměnná
3) kvalita školy	C) intervenující proměnná
4) akademický úspěch dítěte	D) kontrolní proměnná

Marie provádí výzkum, který zkoumá vliv socioekonomického statusu rodiny na akademický úspěch dětí. Aby byl její výzkum přesnější, rozhodla se eliminovat vliv kvality samotné školy, kterou děti navštěvují (bude tedy zkoumat děti ve stejné škole i třídě).

Která z následujících možností správně přiřazuje typ proměnné ke sledovaným parametrům?

- (A) **1B, 2C, 3D, 4A**
- (B) 1C, 2D, 3A, 4B
- (C) 1D, 2A, 3B, 4C
- (D) 1D, 2C, 3B, 4A

14.

Který z následujících jevů **nepatří** mezi ty, s nimiž se můžeme typicky setkat u davového chování?

- (A) **snadnější sebeuvědomování a sebekontrola**
- (B) snížení schopnosti racionálního jednání
- (C) snadnější přenášení emočních prožitků mezi lidmi
- (D) snadnější ovlivnění myšlenek a pocitů jedince

1. Člověk a společnost

15.

Rumunský religionista a filozof Mircea Eliade se zabýval tématem prostoru, který pro náboženského člověka není homogenní, ale má určité trhliny: „Existuje tedy na jedné straně prostor, který je posvátný a který je v důsledku toho „silný“, významuplný, a na druhé straně prostory, které jsou neposvěcené, a které proto nemají vlastní strukturu a vlastní konzistenci, které jsou amorfní.“

Který z následujících výrazů odvozených z latiny se pro neposvátné a neposvěcené používá?

- (A) nihilistické
- (B) pluralitní
- (C) profánní
- (D) sakrální

16.

„... nutnost, která určuje pohyby fyzického světa, řídí i všechny pohyby morálního světa, v němž je následkem toho vše podřízeno osudovosti... Svoboda člověka je pouze nutnost obsažená v něm samém.“ Dietrich baron von Holbach se v uvedeném citátu hlásí kromě determinismu v přírodě ještě k jednomu filosofickému přesvědčení. O které z následujících přesvědčení se jedná?

- (A) ateismus
- (B) biologický idealismus
- (C) morální determinismus
- (D) dialektický materialismus

17.

„Jasnost myšlení v sobě skrývá jisté a nepochybné vědění.“ Kterému z následujících filosofických názorů nejlépe odpovídá uvedený citát?

- (A) Abychom mohli ovládnout přírodu, musíme ji nejdříve lépe poznat.
- (B) Jednotícím principem myšlení je subjekt.
- (C) „Já“ může být klamáno, skutečností však zůstává, že myslí.
- (D) Při cestě za poznáním, a tím i vědění je třeba se přidržovat jen toho, co nám jasně a zřetelně poskytuje rozum.

TEXT K ÚLOHÁM 18 AŽ 20

Jak učí Filosof ve své Politice, vždy když je více věcí zaměřeno k jednomu, je třeba, aby jedna z nich řídila či vládla a ostatní byly ovládány a řízeny. To je patrné na spojení duše a těla – neboť duše přirozeně poroučí a tělo poslouchá; a podobně je tomu i se schopnostmi duše: vznětlivost a dychtivost jsou podle přirozeného řádu řízeny rozumem. Avšak všechny vědy i umění jsou zaměřeny k jednomu: totiž k dokonalosti člověka, v níž spočívá jeho blaženost. Proto je nutné, aby jedna z nich všem ostatním vládla – a taková po právu zasluhuje jméno „moudrost“. Uvádět ostatní v řád je totiž úlohou moudrého. Která věda to však je a jakými předměty se zabývá, to můžeme uvážit tak, že si pozorně všimneme, co činí někoho vhodným ke vládnutí. Podobně jako jsou lidé nadaní bystrým rozumem přirozeně vládci a panovníky jiných, jak říká Filosof ve výše zmíněné knize, zatímco lidé statného těla, avšak rozumu omezeného přirozeně slouží, tak má i vědou přirozeně vládnoucí ostatním být ta, která je nejvíce intelektuální.

18.

Která z následujících formulací nejlépe vystihuje, proč je podle úryvku třeba, aby jedna z věd vládla ostatním vědám a uměním?

- (A) Protože pouze tak lze vnést řád do mnohosti věd zaměřených k jednomu cíli.
- (B) Protože věda je rozumový habitus a rozum má řídit vznětlivost a dychtivost.
- (C) Protože věda je v duši a duše vládne tělu.
- (D) Protože čím více toho člověk ví, tím je moudřejší.

19.

Myšlenka, že vládnout mají moudří, je známa především z jiného filosofického díla, než je v úryvku zmiňovaná Aristotelova *Politika*. Které z uvedených děl obsahuje klasickou obhajobu této myšlenky?

- (A) Platonova *Ústava*
- (B) Aristotelova *Etika Nikomachova*
- (C) Machiavelliho *Vladař*
- (D) Hobbesův *Leviathan*

20.

Uvedená ukázka pochází ze středověkého komentáře ke klasickému filosofickému dílu, které začíná právě úvahou o moudrosti jakožto základní disciplíně hledání prvotní příčiny bytí. Tradiční název tohoto díla se začal používat i pro tuto vědu samotnou. O který z následujících spisů se jedná?

- (A) o Sokratovu *Dialektiku*
- (B) o Platonovu *Ústavu*
- (C) o Aristotelovu *Metafyziku*
- (D) o *Mystickou teologii* Dionýsia Areopagity

2. Stát a právo

21.

Která ze jmenovaných osobností se v historii zasazovala o to, aby byla světská vláda (nejlépe monarchie v čele s osvíceným panovníkem) plně podřízena moci duchovní, v poslední instanci papeži?

- (A) Tomáš Akvinský
- (B) Pierre Abelard
- (C) William Ockham
- (D) Albert Veliký

22.

Která z následujících možností reprezentuje, jak je v ideologii klasického liberalismu chápána společnost?

- (A) Společnost není pokládána za svébytný útvar, ale pouze za soubor jednotlivců. Společnost je tvořena dobrovolnými vzájemnými dohodami, do nichž vstupují jednotlivci prosazující své zájmy, čímž vzniká rovnováha.
- (B) Společnost je organismus, a tedy existuje vně jedince a v podstatě ho předchází. Společnost je držena pohromadě pouty tradic, autority a sdílené morálky. Soukromé vlastnictví musí sloužit kolektivnímu prospěchu.
- (C) Ekonomické a majetkové rozdíly jsou hlubší a autentičtější než jakákoli širší sociální pouta. Společnost se tak vyznačuje třídním bojem, a proto jedinou stabilní a soudržnou společností může být jen společnost beztřídní.
- (D) Společnost se vyznačuje sdílenými hodnotami a názory, jejichž kořeny tkví v národní identitě, která je důsledkem kulturních a etnických zvláštností. Mnohonárodnostní společnosti jsou tedy z povahy věci nutně nestabilní.

23.

oblasti života	levice	právice
stát	silný stát, sociálně odpovědný	minimalizace kompetencí
ekonomická priorita	snížení nezaměstnanosti	snížení inflace
člověk	jednotlivec	kolektiv
rovnost	rovnost výsledků	rovnost příležitostí

U které z uvedených oblastí života společnosti je na příslušném řádku zaměněn názor pravice a levice?

- (A) stát
- (B) ekonomická priorita
- (C) člověk
- (D) rovnost

24.

V Ústavě ČR je zakotveno, že prezident republiky je vrchním velitelem ozbrojených sil. Která z následujících možností představuje pravomoc, jíž přesto prezident republiky ani v součinnosti s vládou ČR **nedisponuje**?

- (A) jmenování náčelníka generálního štábu armády
- (B) nařízení všeobecné mobilizace
- (C) udělení souhlasu ke službě v cizí armádě občanům
- (D) vyhlášení válečného stavu

25.

charakteristika	totalitní systém	autoritářský systém
ideologie	jednotná, povinná ideologie	ne vždy přítomná nebo důrazná
kontrola společnosti	kompletní kontrola nad všemi aspekty života	kontrola hlavně politické moci, menší kontrola nad jinými oblastmi
politický pluralismus	žádný, jedna vládnoucí strana	omezený, existují určité formy politické soutěže
potlačování opozice	velmi tvrdé, policejní stát, tajná policie	potlačování, ale méně brutální než v totalitních režimech
kult osobnosti	častý	není častý
mobilizace mas	intenzivní mobilizace	menší důraz na mobilizaci

Výše uvedená tabulka reprezentuje rozdílné charakteristiky ve vybraných oblastech mezi totalitním a autoritářským systémem.

Který z následujících států v současnosti nejlépe odpovídá autoritářskému systému podle charakteristik v uvedené tabulce?

- (A) Severní Korea
- (B) Bělorusko
- (C) Slovensko
- (D) Saúdská Arábie

2. Stát a právo

26.

Které všechny možnosti z následujícího seznamu jsou v politologii chápány jako standardní priority levicových politických stran?

1. sociální jistoty
2. regulace trhu
3. rovnost příležitostí
4. liberalizace trhu
5. nízká míra inflace
6. nízká míra nezaměstnanosti
7. schodkový státní rozpočet
8. vyrovnaný rozpočet
9. sociálně silný stát
10. důraz na podnikatelskou aktivitu
11. minimalizace kompetencí státu
12. stát a společnost se do značné míry překrývají

(A) 1, 2, 6, 7, 9, 12

(B) 1, 3, 5, 6, 8, 11

(C) 1, 4, 5, 7, 9, 10

(D) 1, 4, 6, 8, 9, 11

27.

Na příkladu Spojených států amerických je možné ukázat, jak může vypadat politický systém, který obsahuje celou soustavu politických a právních brzd a vyvážení. Kongres, prezident a Nejvyšší soud jsou od sebe odděleny v tom smyslu, aby se vyloučilo, že jedna a táž osoba bude působit v rámci více než jedné moci.

Která z následujících možností představuje teorii, jejíž důsledným uplatněním je uvedený systém?

(A) teorie politické kohabitace

(B) teorie legitimizace

(C) **teorie dělby moci**

(D) teorie parlamentarismu

28.

Představme si politickou stranu, Stranu přátel psů a koček, která při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR obdržela celkem 1 387 hlasů, což představuje pouhých 0,02 % platně odevzdaných hlasů. Co se v souladu s platnými předpisy stane s volebními hlasy Strany přátel psů a koček?

(A) Hlasy budou rozděleny rovným dílem mezi strany, které překročily pětiprocentní hranici.

(B) **Hlasy budou ignorovány, při vypočítávání počtu poslaneckých mandátů jednotlivých stran se s nimi nepočítá.**

(C) Hlasy budou poměrným způsobem rozděleny mezi strany, které překročily pětiprocentní hranici.

(D) Hlasy budou připočteny k volebnímu výsledku vítězné strany.

29.

Na českém území bylo zavedeno všeobecné, rovné a tajné volební právo roku 1907 při volbách do Říšské rady. Která z následujících možností o tomto volebním právu **není** pravdivá?

(A) Volební právo bylo pouze pro muže.

(B) Volit mohly pouze osoby starší 24 let.

(C) **Volilo se na základě kurií rozdělených podle daňového klíče, přičemž každá z kurií volila jiný počet poslanců.**

(D) Československo po první světové válce nenavázalo na takto nastavená volební pravidla.

30.

Do politické teorie mezinárodních vztahů patří realismus, který reprezentoval například Hans Morgenthau. Z realistického vidění světa vychází tzv. reálpolitika, což je zahraniční politika státu založená na mocenském kalkulu a národních zájmech. Který z následujících přístupů nejlépe odpovídá taktice reálpolitiky?

(A) **zvyšování moci státu pro zajištění vlastní bezpečnosti**

(B) ekonomická spolupráce mezi státy

(C) podpora lidských práv na mezinárodní úrovni

(D) globalizace

31.

... do jeho jurisdikce spadá stíhání porušování ženevských konvencí z roku 1949, porušování zákonů a obyčejů války a stíhání zločinů proti lidskosti, pokud byly spáchány na území bývalé Jugoslávie po roce 1991.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje význam pojmu *jurisdikce*, jenž je použit v uvedeném textu?

(A) povinnost státu respektovat mezinárodní právo

(B) spravedlnost v rámci právního řádu

(C) povinnost soudu stíhat trestné činy

(D) **úřední pravomoc, zejména soudní**

32.

Listina základních práv a svobod v čl. 40 odst. 6 uvádí: *Trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán.*

Jak se tento princip v právu označuje?

(A) zásada legality

(B) presumpce neviny

(C) zásada materiální pravdy

(D) **nepřípustnost retroaktivity**

2. Stát a právo

33.

NAŘÍZENÍ _____ ze dne 16. září 2024

o použití Armády České republiky v období od 17. září 2024 do 30. listopadu 2024 k likvidaci následků pohromy způsobené povodněmi na území České republiky.

_____ nařizuje podle § 16 odst. 4 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění zákona č. 546/2005 Sb.:

§ 1

K likvidaci následků pohromy způsobené povodněmi na území České republiky se v období od 17. září 2024 do 30. listopadu 2024 použije nejvýše 1000 vojáků v činné službě.

Která z následujících institucí může podle Ústavy ČR vydávat nařízení k provedení zákona a v jeho mezích?

- (A) prezident republiky, je-li k tomu zákonem výslovně zmocněn
- (B) vláda, a to i bez explicitního zmocnění v zákoně
- (C) ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad na základě zmocnění v zákoně
- (D) zastupitelstvo obce, a to i bez explicitního zmocnění v zákoně

34.

Lenka při cestě z tábořského gymnázia našla na chodníku roztržený zlatý řetízek v hodnotě cca 10 000 Kč.

Které z následujících tvrzení je podle platného práva ČR pravdivé?

- (A) Lenka se uchopením řetízku ze země stává jeho vlastníkem a smí si jej ponechat.
- (B) Lenka si může vzít řetízek k sobě do úschovy a ponechat si ho do doby, než se o něj přihlásí vlastník.
- (C) Lenka je povinna řetízek (pokud jej uchopí ze země) odevzdat majiteli přilehlé nemovitosti.
- (D) Lenka je povinna řetízek (pokud jej uchopí ze země) odevzdat obci Tábor.

35.

Pan Procházka je majitelem pozemku, podél něhož probíhá tramvajová trať. Na jeho pozemku stojí sloup trolejového vedení, který mu brání v plném výhledu z okna jeho domu. Pan Procházka se musí smířit s tím, že k zajištění tramvajové dopravy je nezbytné, aby sloup stál na jeho pozemku, nesmí ho žádným způsobem poškodit, změnit jeho konstrukci nebo do vedení jakkoli zasahovat. Zároveň se mu čas od času ohlásí zaměstnanci dopravního podniku, kteří chodí na jeho pozemek provádět nezbytnou údržbu trolejového vedení. Kdyby však došlo k vážné situaci, musí počítat s tím, že na jeho pozemek mohou vstoupit i bez jeho vědomí.

Která z následujících možností nejlépe označuje, o jaké omezení vlastnického práva pana Procházky se v uvedeném případě jedná?

- (A) o zástavní právo
- (B) o zadržovací právo
- (C) o věcné břemeno
- (D) o vyvlastnění

36.

Dovolání v trestním řízení je zvláštní opravný prostředek. Která z následujících možností správně uvádí, proti jakému rozhodnutí ho zákon připouští podat?

- (A) proti důvodům pravomocného rozhodnutí
- (B) proti každému pravomocnému rozsudku
- (C) proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu
- (D) proti zahájenému trestnímu řízení

37.

Pan Plachý se rozhodl ukončit dosavadní pracovní poměr a svému zaměstnavateli podal výpověď. Stalo se tak včera a běží mu dvouměsíční výpovědní lhůta. Dnes si však své rozhodnutí ukončit pracovní poměr rozmyslel a písemně zaměstnavateli oznámil, že výpověď odvolává.

Jaký může být další vývoj uvedené situace vyplývající ze zákoníku práce?

- (A) Jednou podanou výpověď již nelze nikdy odvolat.
- (B) Výpověď je možné odvolat kdykoliv v průběhu výpovědní lhůty, záleží pouze na rozhodnutí toho, kdo výpověď podal.
- (C) Protože se tak stalo do pěti pracovních dnů od podání výpovědi, je možné jednostranně zaměstnancem výpověď odvolat.
- (D) Záleží zcela na zaměstnavateli, zda umožní podanou výpověď odvolat.

2. Stát a právo

TEXT K ÚLOHÁM 38 AŽ 39

_____ je jediným obligatorním znakem subjektivní stránky trestného činu. Představuje vnitřní psychický vztah pachatele k určitým skutečnostem, jež zakládají trestný čin. Samotné _____ je v České republice postaveno na principu subjektivní odpovědnosti. Tvoří ho dvě složky. Složka vědění a složka volní. Vědění zahrnuje vnímání, tj. odraz předmětů a jevů pomocí našich smyslových orgánů, a představu předmětů a jevů, které sice pachatel nemůže právě v daný okamžik vnímat, které však vnímal dříve nebo k nimž došel úsudkem na základě znalostí a zkušeností. Můžeme rozlišit tři stupně vědění: skutečnosti, které pachatel považuje za možné, pravděpodobné a nutné. Složka volní se odvíjí od vůle pachatele čin udělat. Tady musíme rozeznat, zdali pachatel chtěl čin spáchat, nebo nechtěl, ale byl srozuměn s tím, že trestný čin může nastat.

38.

Který z následujících pojmů je zapotřebí doplnit na vynechaná místa do uvedeného textu tak, aby byl z pohledu díkce trestního zákoníku napsán věcně správně (na psaní velkých a malých písmen neberte zřetel)?

- (A) potrestání
- (B) delikt ní jednání
- (C) zavinění
- (D) zločinné jednání

39.

Kterým z následujících pojmů označuje právní teorie situaci, kdy osoba páchající trestný čin věděla, že svým jednáním způsobí určitý následek, a způsobit jej chtěla?

- (A) úmysl přímý
- (B) nedbalost vědomá
- (C) provinění
- (D) trestní odpovědnost

40.

Anna se vdávala v roce 2019. V té době jí bylo rovných dvacet let. S Mirkem, jejím tehdejším přítelem, očekávali narození potomka a do svatby je do značné míry donutili rodiče. Po svatbě se bohužel ukázalo, že soužití Anny a Mirka nebude šťastné. Oba měli zcela jiné zájmy a jejich další soužití nedávalo smysl. V roce 2023 se proto rozhodli své manželství ukončit.

Která z následujících možností uvádí věcně správně výhradně ten, nebo ty způsoby, jakými mohli Anna s Mirkem v souladu s právními předpisy ČR ukončit své manželství?

- (A) 1. podáním návrhu na rozvod k příslušnému soudu a jeho následným pravomocným rozhodnutím
2. sňatkem s jinou osobou, v důsledku čehož se původní manželství automaticky ruší
- (B) pouze podáním návrhu na rozvod k příslušnému soudu a jeho následným pravomocným rozhodnutím
- (C) 1. podáním návrhu na rozvod k příslušnému soudu a jeho následným pravomocným rozhodnutím v případě, že se jednalo o sňatek civilní
2. podáním návrhu na rozvod k příslušné církvi a jejím následným rozhodnutím v případě, že se jednalo o sňatek církevní
- (D) 1. uzavřením písemné dohody mezi Annou a Mirkem, ve které určili den zániku manželství (tzv. nesporný rozvod)
2. podáním návrhu na rozvod k příslušnému soudu a jeho následným pravomocným rozhodnutím

3. Hospodářství a svět

41. Na zákl. rozhodnutí NOK uznány dvě spr. odpovědi.

Evropská společenství (ES) byla hlavním integračním seskupením v letech 1967–1992. Vznikla v roce 1967 sloučením tří hospodářských organizací založených Římskými smlouvami v březnu 1957. Která z následujících organizací mezi tuto trojici **nepatřila**?

- (A) Evropské hospodářské společenství
- (B) Evropské společenství pro atomovou energii
- (C) **Evropské společenství uhlí a oceli**
- (D) Organizace pro hospodářskou spolupráci v Evropě

42.

Která z institucí Evropské unie by měla zastupovat dlouhodobé zájmy celku bez ohledu na krátkodobé zájmy členských států?

- (A) Rada Evropské unie
- (B) Evropská rada
- (C) **Evropská komise**
- (D) Evropský parlament

43.

Ve které z následujících oblastí má výlučnou rozhodovací pravomoc Evropský parlament?

- (A) jednotná zemědělská politika EU
- (B) **volba předsedy Evropské komise**
- (C) celní politika EU
- (D) podpis mezinárodních smluv mezi členskými státy EU a třetími zeměmi

44.

Návrh na zavedení společné evropské měny přednesl poprvé v roce 1990 François Mitterrand. Co bylo primárním cílem tehdejší francouzské politiky?

- (A) izolovat prostřednictvím zavedení společné měny Velkou Británii
- (B) zavedením společné měny posílit vazby mezi státy Evropského společenství (ES) a jejich bývalými koloniemi
- (C) přijetím společné evropské měny oddálit vstup států střední a východní Evropy do Evropského společenství (ES)
- (D) **zabránit procesům rostoucí hospodářské síly sjednoceného Německa a uvolnění jeho integračních vazeb k Evropskému společenství (ES), kterých se nejvíce obávala Francie**

45.

Který z následujících výroků o Evropské unii je z hlediska věcné správnosti jediný pravdivý?

- (A) Jedinou občany přímo volenou institucí Evropské unie je Evropská komise.
- (B) Poslanci Evropského parlamentu jsou výhradními navrhovateli legislativy Evropské unie.
- (C) První stálou předsedkyní Rady Evropské unie (Rady ministrů) se stala Ursula von der Leyen.
- (D) **Poslanci Evropského parlamentu jsou voleni na funkční období pěti let.**

46.

Který z následujících právních aktů Evropské unie má dle současného článku 288 Smlouvy o fungování Evropské unie obecnou působnost, je závazný v celém rozsahu a přímo použitelný ve všech členských státech?

- (A) **nařízení**
- (B) rozhodnutí
- (C) směrnice
- (D) stanovisko

47.

6. června byla Praha bombardována a Windischgrätz vyzval ke kapitulaci do 48 hodin (18. června se tak stalo). Padlo asi 43 povstalců. Byl vyhlášen stav obležení, docházelo k zatýkání a k věznění bez soudů, vojska dohlížela nad vším. V Čechách to byla první poražená revoluce.

Ke kterému z následujících období se váže uvedený text?

- (A) **k roku 1848**
- (B) k roku 1866
- (C) k roku 1914
- (D) k roku 1918

48.

Alois Rašín byl významným československým politikem a prvním ministrem financí nové republiky. Jeho politika byla zaměřena na stabilizaci a posílení československé ekonomiky, což zahrnovalo přísná úsporná opatření a snahy o měnovou reformu. Rašínova politika vyvolala odpor mezi různými skupinami obyvatelstva, zejména mezi levicově orientovanými radikály, kteří nesouhlasili s jeho přístupem k ekonomické stabilizaci a považovali ho za ztělesnění buržoazního systému, který potlačuje dělnickou třídu.

Dne 5. ledna 1923 byl Alois Rašín postřelen mladým radikálem a na následky zranění zemřel 18. února 1923. Jaký byl důvod atentátu na Aloise Rašína?

- (A) jeho vypjaté vztahy s německou menšinou
- (B) jeho politická příslušnost k národním socialistům
- (C) jeho postoj k legionářům, tedy že „práce pro národ se neplatí“
- (D) **jako ministr financí reprezentoval kapitalismus**

3. Hospodářství a svět

49.

Která z následujících možností nejlépe charakterizuje politickou situaci v ČSR v době od roku 1945 do konce roku 1947?

- (A) silné volání po autonomii ze strany slovenské politické reprezentace
- (B) cílená neexistence stranické opozice
- (C) neexistence parlamentu a autoritářská vláda prezidenta Edvarda Beneše
- (D) celková politická stabilita dosažená především dohodou mezi komunisty a agrárníky

50.

Druhá světová válka má jedno dohodnuté datum počátku. Nicméně pak se přenesla do různých regionů planety, a tak byla v roce 1945 ukončována postupně, podle vývoje na jednotlivých bojištích. Kterými událostmi a kdy byla druhá světová válka formálně zakončena?

- (A) kapitulací Itálie v červnu a Japonska v září
- (B) kapitulací Německa v květnu a Číny v srpnu
- (C) kapitulací Německa v květnu a Japonska v září
- (D) kapitulací Itálie v květnu a Německa s Rakouskem v srpnu

51.

Germánská mystika ráda používá symbol noci. Náš svátek pálení čarodějnic označují Němci jako *Valpuržinu noc*. V jedné z Mozartových oper zpívá Královna noci a vyzývá dceru k vraždě milého. Ministr Goebbels rozpoutal *křišťálovou noc* jako úvod k pozdější tragédii jménem šoa.

Co se však stalo během *noci dlouhých nožů*, kterou inicioval Adolf Hitler?

- (A) Při stranické noční ceremonii byli samotným Vůdcem jmenováni velitelé SS a SA.
- (B) Jednotky SS a SA provedly puč v Rakousku s cílem spustit anšlus.
- (C) Velitelé SA byli pozatýkáni a popraveni a došlo k vzestupu jednotek SS.
- (D) Útočná komanda SS a gestapa zinscenovala údajný polský útok na německou vysílačku v Gliwicích.

52.

Smluvní strany jsou zajedno, že ozbrojený útok proti jedné nebo několika z nich bude považován za útok proti všem. Každá ze smluvních stran, vykonávajíc právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu, přispěje na pomoc smluvní straně nebo stranám tak, že ihned podnikne sama i v dohodě s ostatními stranami takovou akci, včetně použití ozbrojené síly, aby byla obnovena a zachována bezpečnost.

Z jaké zakládací listiny mezinárodní organizace je uvedený úryvek?

- (A) Závěrečný protokol Helsinské konference
- (B) Bruselská konvence Západoevropské unie
- (C) Washingtonská smlouva NATO
- (D) Štrasburská charta Rady Evropy

53.

Po vítězství komunistů se toto území změnilo na útočiště jejich rozprášených odpůrců vedených generálem Čankajškem. Tento pozůstatek kumintangské vlády zachránila před invazí ochrana USA. Nově vzniklý stát _____ vytěžil maximum z americké angažovanosti, když z USA dostával nejen vojenskou pomoc, ale do června 1965 i velkorysou rozvojovou pomoc.

Kterou z následujících možností je nutno doplnit do uvedeného textu, aby byl napsán věcně správně?

- (A) Tibet
- (B) Jižní Korea
- (C) Kambodža
- (D) Tchaj-wan

54.

Myslím, že politikou Spojených států musí být podpora svobodných národů, které čelí snahám o porobení ozbrojenou menšinou nebo čelí těmto snahám v důsledku vnějších tlaků. Věřím, že musíme pomáhat svobodným národům vybrat si svůj vlastní osud a jít svou vlastní cestou. Domnívám se, že naše pomoc by se měla v první řadě zaměřit na hospodářskou a finanční pomoc, která je podstatná pro hospodářskou stabilitu a politický vývoj.

Jedná se o úryvek z projevu amerického prezidenta, který jím uvedl v platnost novou doktrínu v mezinárodních vztazích USA. Čí je to doktrína?

- (A) Reaganova doktrína
- (B) Kennedyho doktrína
- (C) Trumanova doktrína
- (D) Carterova doktrína

3. Hospodářství a svět

55.

Která z následujících možností představuje situaci, jež je započítávána do přírůstku hrubého domácího produktu (HDP)?

- (A) Pan Jiří si zakoupil státní dluhopisy v hodnotě 100 000 Kč.
- (B) **Domácí firma vyvinula pro ministerstvo financí nový počítačový program.**
- (C) Pan Petr prodal synovi svůj starší notebook za 5000 Kč.
- (D) Pan Oskar dovezl ze zahraničí dva ojeté automobily v celkové hodnotě 300 000 Kč.

56.

_____ je/jsou pomyslnou hranicí, která rozděluje rok do dvou období. V prvním vydělávají daňoví poplatníci na pokrytí výdajů vlády a ostatních institucí státu. Teprve o penězích, které vydělají v druhém období, rozhodují svobodně sami.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo v textu, aby byl napsán věcně správně?

- (A) Daňové prázdniny
- (B) **Den daňové svobody**
- (C) Index daňového zatížení
- (D) Koeficient daňové zátěže

57.

Které z následujících hospodářských odvětví řadí ekonomická teorie do primárního sektoru?

- (A) **zemědělství**
- (B) zdravotnictví
- (C) školství
- (D) hutnictví

58.

Pro koho z následujících je obecné zvýšení úrokových sazeb ČNB ekonomicky nejvýhodnější?

- (A) pro vývozce strojních zařízení
- (B) **pro vkladatele, který má v bance uloženy peníze**
- (C) pro podnik, který potřebuje úvěr na výrobu zboží pro export
- (D) pro podnikatele žádající o úvěr na nákup výrobního zařízení

59.

Která z následujících možností správně uvádí, kdo jsou komanditisté?

- (A) daňoví poradci specializovaní na komanditní společnosti
- (B) burzovní makléři
- (C) **společníci v komanditní společnosti, kteří ručí za závazky do výše svého vkladu**
- (D) členové kolektivního orgánu vedení firmy

60.

Jiří Bouše byl živnostník podnikající sám v oboru prodeje stavebnin. Než začal podnikat, rozhodl se, že si dlouhodobě pronajme nákladní automobil, aby kdykoli zákazníci zavolají, mohl doručit požadované množství materiálu (cihly, písek, cement atd.). Za tuto službu platil konstantní paušální částku měsíčně, která se rovnala přibližně dvacetinásobku denní sazby za půjčení automobilu. Postupem času však zjistil, že zákazníci netrvají na dodávání zboží okamžitě a stačí jim je mnohdy dodat do druhého dne. Rozhodl se tak, že ukončí stávající smlouvu a půjčí si automobil vždy až ke konkrétním objednávkám. Je to sice časově i administrativně náročnější, ale nebude se tak Jiřímu stávat, že bude mít automobil půjčený i ve dnech, kdy nic nerozváží, kterých byla v měsíci polovina.

Která z následujících možností nejlépe shrnuje uvedený text?

- (A) **Jiřímu se sníží fixní náklady na dopravu.**
- (B) Jiřímu se sníží náklady ušlých příležitostí.
- (C) Jiřímu se zvýší mandatorní výdaje.
- (D) Jiřímu se zvýší náklady ušlých příležitostí.

Použité zdroje:

- úloha 1: STUHLÍKOVÁ, Iva. *Základy psychologie emocí*. Portál, 2002.
- úloha 10: KOMENSKÝ, Jan Ámos. *Labyrint světa a ráj srdce*. Melantrich, 1958.
- úloha 15: ELIADE, Mircea. *Pojednání o dějinách náboženství*. Argo, 2004.
- úloha 16: FÜRST, Maria. *Filozofie*. Fortuna, 1994.
- úloha 17: DESCARTES, René. *Rozprava o metodě*. Svoboda, 1992.
- úlohy 18–20: AKVINSKÝ, Tomáš. *De ente et essentia*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2023.
- úloha 22: HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. Aleš Čeněk, 2008.
- úloha 31: KYSELA, Jan. Senát PČR, 2004. <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/web/casopis/2004/3>
- úloha 32: Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
- úloha 33: Nařízení vlády č. 270/2024 Sb. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2024-270>
- úlohy 38–39: vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden
- úloha 47: URBAN, Otto. *České a slovenské dějiny do roku 1918*. Svoboda, 1991.
- úloha 52: vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden
- úloha 53: vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden
- úloha 54: vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden

